

**ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ
ПО СИГУРНОСТ И ИКОНОМИКА
ПЛОВДИВ**

**СБОРНИК С ДОКЛАДИ
ОТ МЕЖДУНАРОДНАТА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ**

**ИЗКУСТВЕНИЯТ ИНТЕЛЕКТ
В СФЕРАТА НА СИГУРНОСТТА –
ПРЕДИМСТВА И ЗАПЛАХИ**

**ТОМ II
ДОКТОРАНТИ И СТУДЕНТИ**
Пловдив, 30 септември 2022 г.

ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО СИГУРНОСТ И ИКОНОМИКА

Пловдив, бул. Кукленска шосе № 13; 032 622 522; 0882 392 731; 032 260 974; e-mail: info@vusi.bg

**СБОРНИК С ДОКЛАДИ
ОТ МЕЖДУНАРОДНАТА
НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ**

НА ТЕМА

**ИЗКУСТВЕНИЯТ ИНТЕЛЕКТ
В СФЕРАТА НА СИГУРНОСТТА –
ПРЕДИМСТВА И ЗАПЛАХИ**

ДОКТОРАНТИ И СТУДЕНТИ

30 септември 2022 г.

Пловдив, 2022

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ

Председател:

проф. д.п.н. Георги Л. Манолов – президент на ВУСИ

Членове:

проф. д-р Томо Борисов (ВУСИ); проф. д.и.н. Нина Дюлгерова (ВУСИ); проф. д-р Михаил Михайлов (ВУСИ); проф. д-р Атанас Лъондев (ВУСИ); проф. д-р Валентин Василев (ВУСИ); доц. д-р Йордан Бакалов (ВУСИ); доц. д-р Людмила Дикова (ВУСИ); доц. д-р Снежана Димитрова (ВУСИ); доц. д-р Васил Георгиев (ВУСИ); доц. д-р Веселин Лулански (ВУСИ); проф. д-р Валентина Алексиева (УХТ); Dr. oec. Prof. Deniss Djakons (ISMA, Riga, Latvia); Dr. oec. Prof. Antonina Djakona (ISMA, Riga, Latvia); Assoc. Prof. Aleksandra Jovanović, PhD (College of Business Economics and Entrepreneurship, Belgrade, Serbia); проф. д-р Иван Ефремовски (Международен славянски университет „Г. Р. Державин“, Свети Николе, Северна Македония); Величка Димова – организатор; Нурай Вератов – IT специалист; Елена Арнаудова – секретар

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Отговорен редактор:

проф. д.п.н. Георги Л. Манолов

Членове:

проф. д.п.н. Трендафил Митев; проф. д.и.н. Нина Дюлгерова; проф. д-р Томо Борисов; проф. д-р Димитър Радев; проф. д-р Атанас Лъондев; проф. д-р Валентина Алексиева; проф. д-р Валентин Василев; доц. д-р Йордан Бакалов; доц. д-р Васил Георгиев; доц. д-р Веселин Лулански; доц. д-р Кремна Никовска; проф. д.и.н. Динара Орлова (Русия); проф. д-р Франсоа Блан (Франция); проф. д-р Игор Бритченко (Полша); проф. д-р Иван Ефремовски (Северна Македония); проф. д-р Александра Йованович (Сърбия); проф. д-р Радислав Йовичич (Босна и Херцеговина); проф. д.н. Мариан Месарош (Словакия); доц. д-р Иза Гигаури (Грузия); доц. д-р Владан Цоголевич (Сърбия); доц. д-р Реджи Р (Индия); д-р Жозефина Дротарова (Словакия)

Предложените материали отразяват личната позиция на авторите и не ангажират с нея Научния редакционен съвет на сборника.

© СБОРНИК с доклади от международната научна конференция „Искуственият интелект в сферата на сигурността – предимства и заплахи“ (Докторанти и студенти), 2022

© Издателски комплекс ВУСИ – Пловдив, 2022

ISBN 978-619-7343-71-7

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРИВЕТСТВИЕ	5
<i>проф. д.п.н. Георги Л. Манолов</i>	
СИСТЕМИ С ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ В СИГУРНОСТТА	
Изкуственият интелект като инструмент за повишаване на сигурността (приложение на поведенчески анализ)	6
<i>докторант Тиана Калеева</i>	
Изкуственият интелект в сферата на сигурността и корупцията	13
<i>докторант Владимир Петров</i>	
Изкуственият интелект – фактор за развитието на енергийната сигурност на България.....	19
<i>докторант Ивелина Димитрова</i>	
Изкуствен интелект в корпоративната сигурност.....	26
<i>докторант Илиан Йорданов</i>	
Възможности и заплахи в корпоративната сигурност.....	33
<i>докторант Яни Янев</i>	
Извънредните ситуации и Министерството на вътрешните работи.....	40
<i>докторант Стилиян Кротнев</i>	
Съвременни предизвикателства пред финансовия мениджмънт в здравеопазването и националната сигурност от приложението на изкуствен интелект	45
<i>докторант Татяна Евтимова</i>	
Имидж и репутация на МВР.....	55
<i>докторант Иванка Николова</i>	
Съвременни предизвикателства пред националната сигурност на Република България и опити за алтернативното им решаване.....	60
<i>докторант Виктория Димитрова</i>	
Изкуственият интелект в сферата на сигурността – предимства и недостатъци	66
<i>Христо Варин</i>	
Ролята на изкуствения интелект в следенето и разузнаването	70
<i>Борис Зарков</i>	
Изкуственият интелект в анализа на разузнавателна информация	74
<i>Илиян Илиев</i>	
ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ	
Клъстерите – основната система за повишаване на конкурентоспособността на земеделските продукти	78
<i>Алибек Ешев, изследовател, доц. д-р Зебо Шохужаева</i>	

Интегрална оценка на въздействието на военния сектор върху развитието на националната икономика на държавите от Черноморския и Балтийския регион	85
<i>Каспар Киксте, проф. д-р Антонина Дякона</i>	
Кръговата икономика и нейната роля за обезпечаване на енергийната сигурност на България	92
<i>докторант Ивелина Димитрова</i>	
Управление на човешките ресурси в сферата на сигурността – предизвикателства в общество, насочено към иновации и устойчиво развитие	100
<i>докторант Емил Стоилков</i>	
Иновации, предприемачество и изкуствен интелект в корпоративната сигурност	107
<i>докторант Илиан Йорданов</i>	
Изкуствен интелект, финансиране и управление в здравеопазването – предимства за сигурността	114
<i>докторант Татяна Евтимова</i>	
ИЗКУСТВЕНИЯТ ИНТЕЛЕКТ В АДМИНИСТРАЦИЯТА, ПУБЛИЧНИЯ МЕНИДЖМЪНТ И СОЦИАЛНИТЕ НАУКИ	
Предимства на изкуствения интелект в кризисния PR	119
<i>докторант Силвия Александрова, доц. д-р Димитрина Стефанова</i>	
Модели на лидерски профил и тяхното проявление в корпорацията	124
<i>докторант Яни Янев</i>	
Ролята на дигитализациите и смарттехнологиите за повишаване на прозрачността и доверието в местната власт	130
<i>докторант Димитър Урдев</i>	
Ефективно лидерство в кризисни ситуации – роля и значение	135
<i>докторант Диан Димитров</i>	
Подходи за повишаване на готовността и способностите на ГД „Пожарна безопасност и защита на населението“ и нейните териториални структури за реагиране и бързо възстановяване след наводнения	140
<i>докторант Стилиян Кротнев</i>	
Зелено управление на човешките ресурси и мотивация – иновации, традиции и добри практики	145
<i>Нонна Илиева, проф. д-р Валентин Василев</i>	
CONTENTS	152

ПРИВЕТСТВИЕ***Уважаеми участници в конференцията,***

От името на ръководството на Висшето училище по сигурност и икономика (ВУСИ) и лично от мое име Ви поздравявам по повод на откриването на международната научна конференция на тема „Изкуственият интелект в сферата на сигурността – предимства и заплахи“.

ВУСИ винаги е предоставяло висока трибуна за различни дискусии и научни полемики, които са провокирали обмяна на работещи идеи, тези и концепции. Като президент на вуза за мен е удоволствие да се обърна към Вас, за да изразя своята подкрепа и съпричастност към активните усилия, които полагате, за безпристрастен и професионален анализ на проблемите на изкуствения интелект и неговото значение за националната сигурност. Предизвикателствата, пред които е изправен светът, не могат да попречат на научния прогрес и тази конференция е доказателството за това, защото въпреки дистанцията и разстоянията, които ни делят, за мен е чест, че представителите на академичната общност от шест държави са участници в този престижен форум. Убеден съм, че със споделянето на идеите, тезите и насоките, залежали в нашите доклади, всички ние ще допринесем за справянето с дилемите на изкуствения интелект, пред които са изправени различните социални структури в страната.

Международната конференция цели да предизвика дебат, да насочи вниманието, като вследствие на това бъдат предприети и адекватни действия от отговорните държавни институции. Радостен е и фактът, че сред участниците във форума има и студенти, които с дръзновения си ум и иновативен подход към разрешаването на проблемите заедно със своите преподаватели ще спомогнат за набелязването на пълноценен комплекс от мерки и в крайна сметка ще допринесат за повишаването на сигурността и укрепването на държавите посредством използването на изкуствения интелект.

Приветствам професионалната полемика и обмяната на мнения, защото проблемите изискват задълбочен анализ и именно научни дебати като този спомагат за подобряване на взаимодействието между отделните страни в регионите и за отстраняване на рисковете и заплахите, водещи към нестабилност и напрежение.

Дълбоко съм убеден, че работата на форума ще бъде изключително полезна, а изводите от обсъжданите проблеми и проведената научна дискусия ще намерят реално приложение.

На всички пожелавам ползотворна и успешна работа!

На добър час!

проф. д.п.н. Георги Манолов
президент на ВУСИ

COLLECTION
of reports from International Scientific Conference
on the subject of
ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE FIELD OF SECURITY –
ADVANTAGES AND THREATS
DOCTORAL STUDENTS AND STUDENTS
September 30, 2022, Plovdiv

CONTENTS

GREETING.....	5
<i>Prof. Georgi L. Manolov, Doctor of Political Science</i>	
SYSTEMS WITH ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN SECURITY	
The artificial intelligence as an instrument for improvement of the security (implementation of behavioral analysis).....	6
<i>Tiana Kaleeva, PHD student</i>	
Artificial intelligence in the field of security and corruption.....	13
<i>Vladimir Petrov, PhD student</i>	
Artificial intelligence – a factor that drives the development of the energy security of Bulgaria.....	19
<i>Ivelina Dimitrova, PhD student</i>	
Artificial intelligence in enterprise security.....	26
<i>Ilian Yordanov, PhD student</i>	
Opportunities and threats in the corporate security.....	33
<i>Yani Yanev, PhD student</i>	
Emergency situations and the Ministry of internal affairs.....	40
<i>Stiliyan Krotnev, PhD student</i>	
Contemporary challenges for financial management in healthcare and national security from the application of artificial intelligence.....	45
<i>Tatyana Evtimova, PhD student</i>	
Image and reputation of the MIA.....	55
<i>Ivanka Nikolova, PhD student</i>	
Modern challenges to the national security of the Republic of Bulgaria and attempts to solve them in an alternative way.....	60
<i>Viktoria Dimitrova, PhD student</i>	
Artificial intelligence in the field of security – advantages and disadvantages.....	66
<i>Hristo Varin, student</i>	
The role of the artificial intelligence in Surveillance and Reconnaissance.....	70
<i>Boris Zarkov, student</i>	

The artificial intelligence in the intelligence analysis	74
<i>Iliyan Iliev, student</i>	

ECONOMIC GROWTH AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Clusters – the main system for increasing the competitiveness of agricultural products	78
<i>Alibek Eshev, Assoc. Prof. Shokhujayeva Zebo Safoyevna, PhD</i>	
Integral assessment of the impact of the military sector on the development of the national economy of the countries of the Black Sea and Baltic regions	85
<i>Kaspar Kikste, Prof. Antonina Djakona, Dr. oec.</i>	
The circular economy and its role for ensuring the energy security of Bulgaria	92
<i>Ivelina Dimitrova, PhD student</i>	
Human resource management in the field of security – challenges in a society focused on innovation and sustainable development	100
<i>Emil Stoilkov, PhD student</i>	
Innovation, entrepreneurship and artificial intelligence in enterprise security.....	107
<i>Ilian Yordanov, PhD student</i>	
Artificial intelligence, financing and governance in healthcare – security benefits.....	114
<i>Tatyana Evtimova, PhD student</i>	

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN ADMINISTRATION, PUBLIC MANAGEMENT AND SOCIAL SCIENCES

Advances in artificial intelligence in crisis PR	119
<i>Silvia Aleksandrova, PhD student, Assoc. Prof. Dimitrina Stefanova, PhD</i>	
Models of leadership profile and their manifestation in the corporation	124
<i>Yani Yanev, PhD student</i>	
The role of digitalisations and smart technologies in increasing transparency and trust in local authorities	130
<i>Dimitar Urdev, PhD student</i>	
Effective leadership in crisis situations – role and importance	135
<i>Diyan Dimitrov, PhD student</i>	
Approaches to increase the preparedness and capacity of DG Fire Safety and Civil Protection and its territorial structures for response and rapid recovery after floods.....	140
<i>Stiliyan Krotnev, PhD student</i>	
Green human resource management and motivation – innovations, traditions and best practices	145
<i>Nonna Ilieva, student, Prof. Valentin Vasilev, PhD</i>	

**ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО СИГУРНОСТ И ИКОНОМИКА
Пловдив**

**СБОРНИК с доклади
от международната научна конференция
на тема:
ИЗКУСТВЕНИЯТ ИНТЕЛЕКТ
В СФЕРАТА НА СИГУРНОСТТА – ПРЕДИМСТВА И ЗАПЛАХИ
*Докторанти и студенти***

Българска
Първо издание

Редактор Олга Емилова
Коректор Камелия Алексиева
Предпечат Камелия Алексиева
Корица Мариана Еленова
Издава Издателски комплекс ВУСИ
тел. 0882/392 740; 0884/557 841
e-mail: pechatnica@vusi.bg

ISBN 978-619-7343-71-7

Пловдив, 2022